

Kapitol

Kapitol je nejmenší, ale zároveň také nejznámější ze sedmi římských pahorků. Není nijak rozlehlý. Kapitol má dva vrcholy, mezi nimiž je sedlo, na kterém otevřel Romulus asyllum. Vrcholek na jihu se nazývá *Capitolium*, ten na severu *Arx*, čili tvrz. Mezi těmito vrcholy leží náměstí zvané *Piazza del Campidoglio*, které je obklopeno třemi paláci. V těchto palácích se nyní nachází kapitolská muzea.

Historie

Je zřejmé, že Kapitol byl významný již ve starověku. Byl totiž významným náboženským centrem a symbolem moci starověkého Říma.

V 6. století př. n. l. postavili římscí králové na vrcholku kapitolu chrám, který byl zasvěcený třem, tehdy nejvyšším, státním božstvům (je to tzv. *kapitolská triáda*): Jupiterovi, což byl nejvyšší z bohů, Junoně, královně bohů a Minervě, bohyni moudrosti a řemesel. Chrám, nazývaný chrám *Jupitera Kapitolského*, který byl postavený roku 509 př. n. l., byl pokládán za největší a také nejkrásnější z římských chrámů.

V 6. století n. l. byl severně od náměstí *Piazza del Campidoglio* postaven kostel *Santa Maria in Aracoeli*, v překladu kostel *Panny Marie u Nebeského oltáře*. Podle legendy dostal tento kostel název díky tomu, že měl císař Augustus na tomto místě zjevení ženy s dítětem, a proto zde dal postavit „oltář nebes“. Pod tímto kostelem se zachovaly velké zbytky typického římského nájemního domu (*insula*). Stojí na místě chrámu bohyně Junony Monety, kde byla umístěna římská mincovna a odtud se odvozují názvy pro peníze v různých zemích (mince, monnaie, money). Název Moneta vychází z latinského slovesa *moneo* – napomínám. Razily se tam stříbrné denáry. S tímto chrámem Monety se také váže legenda, podle které Kapitol zachránily kapitolské husy, které byly právě v tom chrámu. Když se Galové snažili dobýt Kapitol, měli v plánu Římany v noci překvapit. Husy však začaly kejhat, čímž upozornily strážce Kapitolu, a ti útok odrazili.

V 12. století n. l. se kapitol stal sídlem městské samosprávy. Náměstí bylo až do 15. století hlavním tržištěm města, avšak význam kapitolu od zániku římské říše velice upadl.

O znovuoživení kapitolu se zasloužil až papež Pavel III., který roku 1536 pověřil významného umělce Michelangela, aby zpustlý kapitol opravil. Michelangelo tak učinil a z té doby pochází kapitol, jak ho známe dnes. Realizace původního projektu se však protáhla až do 20. století.

Popis

Ve starověku býval hlavní přístup na Kapitol od Fora Romana po Via Sacra (tzv. posvátné cestě), která je nejstarší a nejspíše také nejznámější ulicí antického Říma a přechází v ulici stoupající do kopce tzv. clivus Capitolinus . ~~Dalo se tam přijít také přes bránu.~~ Dávno před naším letopočtem přes ni Tarpeia, což byla dcera velitele hradu, pustila nepřátelské Sabiny, nechala se totiž zlákat zlatými šperky. Sabinové Tarpeiu zabili a její mrtvé tělo shodili ze skály. Tato skála je po ní pojmenovaná – Tarpejská skála. Později se na ní vykonávaly ty nejpotupnější tresty smrti, například za velezradu, hříšníky ze skály shodili.

Nyní je přístup na Kapitol ze západu. Nachází se tam široké schodiště, které vede na Kapitolské náměstí. Naproti se nachází mohutný Senátorský palác s věží a dvoukřídlým schodištěm od Michelangela. Kolem tohoto paláce vedou schody dolů na Forum Romanum.

Na jižní straně kapitolu je *Palác konzervátorů* a na severní straně je tzv. *palazzo Nuovo*, v překladu *Nový palác*. Náměstí bylo vydlážděno nynějším působivým vzorcem až na začátku 20. století, avšak podle původního Michelangelova návrhu. Uprostřed náměstí stojí starověká bronzová socha císaře Marca Aurelia, avšak jde pouze o její kopii.

Originál sochy Marca Aurelia pochází z roku cca 180 našeho letopočtu, přesné datum neznáme. Ve středověku byla v Lateránu – v té oblasti stál Aureliův rodný dům. Michelangelo ji nechal přemístit na Kapitol. Jde o jezdeckou sochu v životní velikosti a byla vytvořena na oslavu vítězného návratu císaře. Socha se dochovala díky tomu, protože si křesťané mysleli, že se jedná o sochu Konstantina, císaře, který v Římské říši povolil křesťanství. Díky tomu socha nebyla roztavena, jako téměř všechny jezdecké sochy. Originál této sochy je umístěn v kapitolských muzeích.

Severně od náměstí se nachází již zmiňovaný kostel *Panny Marie u Nebeského oltáře*. Jih kapitolu pokrývají většinou zahrady a sady.

Cola di Rienzo

Cola di Rienzo byl významný řečník a politik. Žil v Římě mezi lety 1313 - 1354 n. l. Byl to obdivovatel antické filozofie.

Jako první začal shromažďovat a opisovat nápisy na destičkách a stavbách, často se jednalo o různé právní a hospodářské dokumenty. Důležité je, že se ve svých politických úvahách opíral o bronzovou desku, která byla zabudovaná do oltáře v lateránském chrámu, která obsahovala znění „Lex de imperio Vespasiani“. Jednalo se o zákon, kterým byly všechny císařské pravomoci přeneseny na Vespasiana, zakladatele flaviovské dynastie. Chtěl tím dokázat, že moc římských císařů pocházela od lidu.

V roce 1347 se mu na krátkou dobu podařilo ovládnout Řím, usiloval hlavně o sjednocení Itálie a snažil se o politické reformy. Chtěl, aby Itálie byla republika s centrem v Římě, odmítal monarchii, čímž od sebe odvrátil podporu neapolské královny Jany. Podporoval řemeslníky a to se nelíbilo tehdejší šlechtě, proto ho brali jako kacíře a o rok později odešel do kláštera. Inkvizice ho však pronásledovala, proto utekl do Čech, kde doufal v podporu Karla IV. Ten ho však podporovat odmítl, dokonce ho věznil v pevnosti v Roudnici. Rozhodl se ho však předat papeži Klementovi VI. a ten ho nechal deportovat do Avignonu. V Avignonu byl Rienzo odsouzen inkvizičním tribunálem a hrozil mu trest smrti. Nakonec byl pouze uvězněn a s nástupem nového papeže Inocence VI. propuštěn.

Na sklonku života ho papež Inocenc VI. poslal do Říma, aby tam nastolil papežskou moc. Rienzo toho využil a vyhlásil se tribunem lidu. V Římě nastolil svůj vlastní autoritářský režim a odpůrce, především ze šlechty, nemilosrdně popravoval. Lidé s jeho režimem nebyli spokojeni, považovali ho za tyrana a nakonec ho povstalci vyvěkli z domu a probodli na místě, kde sám Rienzo pořádal popravy.

Socha Coly di Rienzo stojí od roku 1877 poblíž Kapitolského náměstí, kde byl zabit.

Informace byly čerpány z:

MACEK, Josef. *Cola di Rienzo*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1965, 199 s.

BRTNICKÝ, Ladislav. *Topografie starověkého Říma*. Praha: Čes. akademie, 1925, viii, 484 s.

MACHAR, Josef Svatopluk. *Řím: Psáno v letech 1906-1907*. Praha: Aventinum, 1908.